

Glas zaveznikov

Leto I - Št. 129 Informacijski dnevnik A. I. S. Cena 2 liri

TRST, sobota 17. novembra 1945

JURNISTVO: Via. S. Fellico 8 - Telefon št. 93554 in 94443
 OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): 1. govorni L. 7, mrtvaški L. 18 (osmarico L. 36), objave L. 9, dnevnini in pravni glasni L. 12. V vsebini lista tečajni oglasi L. 12. Dveki ni višji. Plačljivo vnaprej. Oglase sprejema izključno: S. P. L. Società per a Pubblicità in Italia, Trst, via Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 2 (zaostale L. 4). Rokopisov ne vračamo.

POLITIČNA KRIZA V FRANCIJI General De Gaulle odstopil

Komunistične zahteve po najvažnejših ministrih - O odstopu bo sklepala narodna skupščina

Pariz, 17. novembra
 Pozno sinoči je bilo objavljeno poročilo, da se bo ustavodajna narodna skupščina sestala v ponedeljek ob 16. uri, da bi sprejela sklep o odstopu generala De Gaulle, kateremu je bila poverjena naloga, da sestavi vlado, ki bi vodila državo, dočler nova skupščina ne bi sprejela nove francoske ustave. Poročilo predsednika narodne skupščine, socialističnega poslancina Gouina, pravi, da bo sedanja vlada ostala na oblasti do sestave nove vlade.

Poročilo komunističnega izvršnega odbora pravi, da je stranka sklenila prevzeti na sebe vso odgovornost, ki izhaja iz izida volitev, pri katerih je narod izrazil nje svoje zaupanje. Pregled ravnanja Urad generala De Gaulle poroča, da je general De Gaulle sklenil odstopiti kot pooblaščenec za predsednika vlade. Kakor poroča Associated Press, je vzrok za odstop v tem, da je komunistična stranka s komunistično stranko sporazuma za sestavo koalicijske vlade treh najvažnejših strank, to je komunistov, socialistov in republikanskega ljudskega gibanja. Komunisti so zahtevali najmanj dve najvažnejši ministrski mesta: vojni ministristvo, zunanje ali pa notranje ministristvo. Tisk poroča, da je De Gaulle v predhodnih razgovorih to zahtevo odbil.

Associated Press poroča, da bo De Gaullovo pismo, v katerem sporoča, da bo odstopil, izročil predsedniku narodne skupščine Feliksu Gouinu in bo Gouin sklical narodno skupščino, da bo sprejela poročilo o odstopu ter o tem sklepala. V tork je ustavodajna skupščina soglasno izvolila De Gaulle za predsednika vlade, dokler ne bodo izgnani četste republike. Ustavodajna skupščina more odstop odločiti, ali pa ga sprejeti in imenovati novega predsednika.

Ostri boji na Kitajskem

Sovjetske oblasti v Mandžuriji predale vladnim četam nadzorstvo nad brzojavim in telefonom

Cungking, 17. novembra
 Agencija Associated Press je javila, da so sovjetske čete, ki bodo do 1. decembra zapustile Mandžurijo, že izročile nadzorstvo nad pošto in brzojavom kitajskim oblastem v Cingčuru, ki je glavno mesto Mandžurije. Istočasno je prispela vest, da so se kitajske komunistične čete ustale pred Tsingtaom z namenom, da tu ustanovijo nacionalistične čete, ki nameravajo vstopiti v pokrajino Santung.

Dopisnik agencije Associated Press javlja, da so komunistične čete napadle 8. vladno armado, ko se je začela izkrcavati iz angleških ladij v pristanišču Tsingtao. Ameriški strelci so branili ladje.

Dopisnik dodaja, da so se izkrcale vladne čete, ampak se niso podale v notranjost dežele, ker so komunistični vojniki dvoje važnih železniških križišč Tsingtao in Tsinan ter so napravili strateški klin proti letališčuLinting. Tsinan ima 800.000 prebivalcev ter je glavno mesto bojevodne pokrajine Santung, ki so ga zasedle vladne čete.

Po vseh glavne poročevalne agencije, ki je pod nadzorstvom vlade v Chungkingu, so 3.000 komunističnih vojakov, ki so vdrl v mesto Paotow, zahodno od Kweisua, glavnega mesta pokrajine Suiyan, premagali v hudih polnočnih bojih. Ista agencija sporoča, da so pred mestom Kweisui v severnem K'ang-siu trdovratni boji, da vladne čete že vedno vztrajajo v Jen'gungu, čeprav so utrpeli velike izgube.

Komunisti oblegajo mesto še od prvih dni novembra. Je Chungkinga javlja, da so prispela velika ojačenja v pomoč kitajskim komunistom v velikih urbanih mestih Kweisui in Pantou v severni Kitajski. Komunisti so bili pregamni iz zadnjega mesta po bitki, ki je trajala šest ur med obzidjem mesta.

Boji v Indokini
 Vojni poročilo angleško-francoskega poveljstva pravi, da je južno od Sajgona velika aktivnost uporniških sil. V teku so važna čiščenja v pokročju Vinh, Lon-ga, kakor tudi južno in zahodno od Sajgona. V preteklih dnevih so francoske čete vzpostavile mir na gumijevih plantažah blizu Budoba, Loca in Ninh, okoli 400 km severno od Sajgona. Na tem področju, kjer je skoraj tretjina vseh gumijevih plantaž v Indokini, prebivajo divje plemo Mnoys, ki je pred kratkim v sporah z britanskimi in francoskimi četami uporabilo celo zastreljive puščice. Francoske čete so napredovale jugosahodno od Sajgona za 388 km in imele samo vsakodnevne praske. Boje v teh predelih je podpirala francoska mornarica.

Kakor poroča Associated Press, zmasajo zadnje britanske, indijske in francoske lugebe zaradi spon-

Ameriški protest pri bolgarski vladi

Washington, 17. novembra
 Vlada Združenih držav je vložila večeraj protest pri bolgarski vladi zaradi političnega nasilja, ki je v Bolgariji, kot je razvidno iz poročila in podatkov, ki jih je zbral poseben odposlanec zunanega ministristva, Mark Ethridge. V poslancih vlada poudarja, da bi želela skleniti čim prej mirovno pogodbo in vzpostaviti normalne diplomatske stike z začasno bolgarako vlado.

Poročilo, ki ga je izdalo ameriško zunanje ministristvo, pravi med drugim: «Od bise odložitve prvih volitev, ki so bile določene na 26. avgust 1945, bi Bolgarija imela priložnost, da bi uvedla večjo politično svobodo. Toda nekateri ni učenila, da bi omogočila svobodnejše in popolnejše izražanje javnega mnenja. Važni politični činitelji ne morejo sodelovati pri volitvah, ki so jih zdaj raspisali za 18. november 1945, pri čemer uporabljajo sistem cenotne listes. Se več, so znaiki, da uporabljajo nasilje in grožnje z represalijami, da bi onemogočili svobodno izražanje javnega mnenja. Ni nobenega znaka, da bi takine volitve mogle dati podlago za vlado, ki bi bila izraz svobodne volje bolgarskega naroda.»

General Koeng v Združenih državah
 Ameriški vojni ministristvo poroča, da pričakuje v Washingtonu poveljnika francoskih zasedbenih sil v Nemčiji, generala Josepha Pierra Koengla. General Koeng, ki je spremljal podpolkovnika Marcela Penette, major R. Raulin in poročnika francoske vojske Hubert Germain, bo v nedeljo odpotoval iz Washingtona v Čikago na zborovanje Ameriške legacije zasebne organizacije vojnih veterarov.

Premestitev maršala Petaina
 Maršala Petaina so danes prepejlati iz trdnjave Fortale, kjer je bil od dneva, ko so ga obdoli na smrt, in je bila kazn pomnože spremenjena v do smrtno ječo, v drug zapor. Nobenega poročila niso izdali o novem kraju, a list «Le Ronden» trdi, da gre za Ile d'You na atlantski obali med Nantesom in Le Rochelom. Uradno so izjavili, da je bil vzrok premestitve pomanjkanje potrebnih naprav za nastanitev 500 straž, ki stražijo maršala.

Smrtna obsodba dveh nemških ujetnikov

London, 17. novembra
 V neki londonski ječi so obesili dva Nemca, ki so ju pred tremi meseci spoznali pred vojaškimi sodniki. Med razpravo so izjavili, da so imeli urujenca za izdelava rova, po katerem je hotela skupina vojnih ujetnikov zbežati.

Smrtna obsodba četnikov zaradi volitev v Jugoslaviji

Beograd, 17. novembra
 Izredno sodišče v Prištini je obsodilo na smrt osem četnikov, pristaveh generala Draže Mihajlovića. Bili so jih obtožili, da so izvajali politično propagando proti vladi maršala Tita ter vplivali na narod, naj bi se ne udeležili volitev in pripravljali teroristična dejanja.

500.000 ton premoga za Italijo

Rim, 17. novembra
 Meseca decembra bo prišlo v italijanska pristanišča 500.000 ton premoga. V tej številki so videti tudi količine, ki niso mogle v prejšnjih mesecih dospeti zaradi pristaniških stavk v Angliji in Ameriki.

ZA OBVEZNO VOJAŠKO SLUŽBO

Izjavi ministra Pattersona in generala Eisenhowerja

Washington, 17. novembra
 Vojni ministristvo Združenih držav Richard Patterson, je izjavil, da bodo imele dovoljno vojaško silo in željo po miru, bodo Združene države lahko ohranile mir na svetu. Minister Patterson, ki je govoril pred odborom za vojaške zadeve poslanske zbornice, je označil obvezno vojaško službo kot sredstvo za ohranitev miru in pripomnil, da bodo ameriške surovine in tehnični službi v zvezi z uvedbo obvezne vojaške službe lahko zagotovili narodu veliko branitelja miru. Dodal je: «Če bi mi leta 1914 imeli dovoljno vojaško silo, ne verjamem, da bi nastala vojna. Tudi druga svetovna vojna ne bi mogla izbruhniti pred nekaj leti, če bi imeli močnejšo vojsko. Moč atomske bombe bi lahko postala tako strašna, da bi nihče več ne želel vojne.»

Nadalje je izjavil, da je general Eisenhower zahteval kot najmanjšo število 400.000 vojakov za zasedbo Nemčije in atlantskih oporišč do prihodnjega leta. General MacArthur je zahteval isto število za Japonsko in oporišča v Tihem morju. Če sile bo treba obrniti do prihodnjega leta, je dejal — mislim pa, da jih bomo lahko posejje zljazali. Patterson je končno potrdil svojo prejšnjo izjavo, da je značilno ciljem je atomske bombe ta, da je obramba proti njej nemogoča.

General Dwight Eisenhower je podpiral zahtevo predsednika Trumana za obvezno vojaško službo. V svojem govoru pred senatnim odborom za vojaške zadeve je rekel: «Vojaška moč Združenih držav lahko postane najmočnejše varstvo miru. Obvezna vojaška služba v Združenih državah je naše največje jamstvo, da bomo obranili mir, za katerega smo se bojevali. Nikakor ne nasprotujemo ciljem in namenom ustanove Združenih narodov, pač pa sem mnenja, da je ameriška vojaška sila bistveno važnejša za njen uspeh. Ne po-

znamen boljega in bolj demokratičnega načina, s katerim bi pokazali našo voljo in našo sposobnost podpreti organizacijo Združenih narodov kot ravno s tam, da uvedemo obvezno vojaško službo.»

Eisenhower je opozoril na presenetljive uspehe znanosti, kot so atomska bomba in elektronska vojna. Dejal je, da se Združene države zaradi tega ne smejo pripravljati na obrambo žele po močnem napadu. General je zaključil: «Če bomo uvedli obvezno vojaško službo, bo to predstavljalo važen temelj miru in nas bo usposobil, da bomo mogli naglo poskrbeti za našo varnost, če bi izbruhnila nova vojna. Ne vem, kako bi se mogli odtegniti nezapravi logiki dejstev; če hočemo biti v stanu doseči ta cilj, stvar, ki je v ostalem potrebna in pametna, moramo računati na rezerve naših vojaških izkušenih državljanoov. To pomeni, da jih moramo večšati v mirnem času.»

Za obvezno vojaško službo na Novem Zelandu
 Kongres novozelandske laburistične stranke je odklonil predlog, po katerem naj bi se uknila obvezna vojaška služba. Predlog so odklonili zaradi morebitnih obveznosti po dolobah ustavne listine organizacije Združenih narodov.

Nemški znanstveniki v Združenih državah
 Frankfurt, 17. novembra
 Kakor poroča Associated Press, je uradni poročevalce ameriške zasedbene vojske objavil, da bodo v Združene države prepejlati devdeset nemških znanstvenikov med katerimi so nekateri strokovnjaki za atomsko silo in za rakete izstrelke. Znanstveniki so vsi prostovoljno in bodo dobili primerno nagrado. Njih imen niso objavili, bodo pod zaskrbitvenim varstvom in jih ne bodo imeli za vojne ujetnike.

Podelili Nobelove nagrade

Stockholm, 17. novembra
 Professor Wolfgang Paul, ki zdaj predava na univerzi v Princetownu v Združenih državah, bo prejel Nobelovo nagrado za svoja raziskavanja na področju atomske energije. Paul se je rodil leta 1900 na Dunaju. Studiral je v Münchnu in poučeval fiziko na vseučiliščih v Hamburgu, Göttingenu in Kopenhagnu. Nato je bil član politične fakultete v Zürichu, kjer je ostal do leta 1940. Paul je poučeval tudi na ameriških učiliščih v Michiganu in Purdueu. Nobelovo nagrado za literaturo so podelili čilski pesnici Lucili Codoy Alcayaga, ž literarnim imenom Gabriela Mistral, katere pesniško delo je znano v jujni Ameriki. Združeni države in v Evropi. Nagradjenka je tudi prva žena, ki je postala diplomatinja v latinski Ameriki. Leta 1939 je bila čilski konzul v Nici in je zdaj na enakem mestu v Rio de Janeriu.

Nobelovo nagrado za kemijo so podelili finskemu biokemiku Arturu Wirtanenu, Wirtanen, ki živi v Helsinkih, se je odkloval s svojimi odkritji na področju poljedelske in živalske kemije in posebno z odkritjem načina za konserviranje hrane.

Nobelovo nagrado za kemijo za leto 1944 so podelili nemškemu profesorju Otonu Hannu, ki je poznan po svojih raziskavanjih o radioaktivnosti in o atomu. Hann ima 66 let in je strokovnjak za radioaktivnost, kar je potrdil z odkritjem radiorotorja, metazorja in proaktinija. V preteklosti je vodil znanstven zvezd «Kaiser Wilhelm» v Berlinu.

Angleški flak
 Pripombe glavnih angleških časopisov k izjavi o nadzorstvu nad atomsko silo, ki so jo skupno izdala vlada Angije, Združenih držav in Kanade, valjovilo od brezposegovega odobravanja pa do ostre kritike.

Uradni časopis laburistične stranke «Daily Herald» poljsajuje, da imajo Velika Britanija, Zdru-

Attlee v Ottawi
 Washington, 17. novembra
 V soboto popoldne pričakuje britanskega ministrskega predsednika v Ottawi. V ponedeljek bo najbrže govoril v kanadskem parlamentu.

Poljedelski načrt v Angliji

Vladno nadzorstvo nad poljedelstvom in cenami - Debat o zunanji politiki v angliški zbornici bo prihodnji tetrtek in petek

London, 17. novembra
 Angleški poljedelski ministristvo, Tom Williams, je izjavil v spodnji zbornici, da namerava laburistična vlada raztegniti svoj socialistični program na poljedelstvo. Williams je rekel, da bo s tem programom mogoče izvajati stalno nadzorstvo ter sprejeti določene cene za mnogo poljedelskih pridevkov že pred žetvijo.

Poljedelski ministristvo je izjavil, da bo takšen program omogočil, da bodo imeli poljedelci zagotovljen trg in zagotovljene cene. Poslanec Collins je izjavil v spodnji zbornici, da bo angleška vlada zaradi skrajno renega prehranjalnega položaja izdala navodila, ki bodo prisilila poljedelce, da pridelujejo skladno peso in krompir.

Ko je ministristvo za prehrano govoril o pomanjkanju žita v svetu, je izjavil, da bi mogli prihraniti tišečo tem moke, ako bi jedli bolj črn kruh in bi namesto kruha jedli krompir in ako bi kruh dali samo tistim potrošnikom, ki bi to izrecno zahtevali in sicer, če bi jim dali polovčino hleba namesto celih.

Objava znanje-politične debate
 Voditelj parlamentarne večine, Herbert Morrison, je izjavil v zbornici, da bo britanska laburistična vlada prihodnji tetrtek in petek imela svoje prvo splošno razpravo o zunanji politiki. Ministristki predsednik Attlee se bo verjetno še pravosahono vrnil iz Washingtona ter se bo udeležil razprave. Morrison je dejal, da bo razprava obsegala vsa področja mednarodnih odnosov, med drugim tudi razpravo, ki jih je imel Attlee s predsednikom Trumanom in kanadskim ministristkom predsednikom Mackenzie Kingom o vračanju atomske energije v Washingtonu. Morrison je izrazil dvom, da bi tudi palestinsko vračanje moglo biti predmet prihodnje razprave.

Zastopnik vlade v poslanski zbornici, ministrist Noel Baker, je sinoči izjavil v spodnji zbornici: «Britanska vlada je trdno odlošena, da bo predložila parlamentu zahtevo, da stavi na razpolago ustanovi UNRRA nove kredite v višini enega odstotka narodnega dohodka Velike Britanije. Vlada je tako sklenila, ker je mnenja, da ustanova UNRRA neme in ne more zgrežiti svojih ciljev.»

«Ugotovili so, da je večina napa-

Odmev washingtonske izjave o atomski sili

Različni sprejem v Veliki Britaniji - Osnova za pogajanja s SSSR, prvi ameriški tisk

London, 17. novembra
 Iz Washingtona poročajo, da sta se Attlee in Mackenzie King sestala s predsednikom Trumanom, da se poslovita od njega pred svojim odhodom iz Washingtona. Reuterjev dopisnik v Washingtonu sporoča, da sta Truman in Attlee v današnjem razgovoru dali dokončno obliko predlogu, da bi premagala mrtvo točko, do katere je prišlo na prekinjeni konferenci zunanjih ministristv v Londonu.

Attlee in Truman želita od Sovjetske zveze dobiti popoln in dokončen odgovor o zahtevah, ki jih stavlja Sovjetska zveza za svojo varnost, da bi o njih čim prej obilno razpravljali. Oba predsednika sta brez nadaljnje priprave sestali se s Stalinom.

Kakor poročajo, so washingtonski vodilni krogi zatrjeli, da Velika Britanija, Združene države in Kanada želijo takoj pričeti s prvimi izmenjavnimi poročili o atomski energiji vkljub temu, da atomske komisije ni mogoče ustanoviti pred otvoritvijo ameriškega Kongresa, ki bo januarja prihodnjega leta.

Pripombe glavnih angleških časopisov k izjavi o nadzorstvu nad atomsko silo, ki so jo skupno izdala vlada Angije, Združenih držav in Kanade, valjovilo od brezposegovega odobravanja pa do ostre kritike.

Uradni časopis laburistične stranke «Daily Herald» poljsajuje, da imajo Velika Britanija, Zdru-

Ameriški komentarij
 «Washington Post» pravi v svojem uvodnem članku med drugim: «Izjava o atomski sili predstavlja sponornost v mišljenju ministrskega predsednika Attleja in predsednika Trumana. Znanstvene podatke o atomski bombi bodo stavlili na razpolago vsemu svetu, ne pa podrobnih podatkov za industrijsko izkoriščanje atomske bombe. Sledečih podatkov ne bodo izdali, dokler ne bodo izdelali primernih varnostnih ukrepov. O teh varnostnih ukrepih imajo pa do zdaj nasprotujoče si vesti.»

Naloga treh veselij, ki so v posesti tajnosti o atomski bombi, bo zdaj, pogajati se z Moskvio v duhu nove sklenjenega sporazuma. Od tega pogajanj bo odvisno, če se bo svet napolil v dobo, ko bo sila edina rešiteljica vseh mednarodnih sporov, ali pa, če bo imela organizacija Združenih narodov lahek začetek, poln upanja za svet.

«New York Herald Tribune» piše o tem: «Po pretičanju poročila se ima občutek, da bi imela pametna in konstruktivna vsebina tega dokumenta večji udelež, če bi ga objavili pred dvema ali tremi meseci. Pred tremi meseci bi predstavljali ta dokument pričetek dobre resničnih prijateljskih odnosov, ki bi se jih tudi Sovjetska zveza brez dvoma udeležila. Ker je mednarodno oračje do danes sprejel občutek splošnega nezaupanja, nismo sigurni, kako bo danes sprejel Krenelj te predloge. Če bodo Sovjeti pojmovali, kakšno velikansko važnost imajo dokumenti, ki so jih tukaj objavili, za razvoj vojaške vede, bodo imeli postopek Trumanu, Attleju in Mackenzie Kingu kot vabilo za rešitev sedanjih mednarodnih vprašanj. Če pa mislijo, da je izjava gotovega gledišča dvoumna, bo to drugi brezuspešen poizkus.»

Attlee pred kanadskim parlamentom
 Namestnik ministrskega predsednika, J. L. Baley, je objavil, da bo ministristki predsednik Clement Attlee govoril v ponedeljek popoldne v obeh zbornicah kanadskega parlamenta.

«United Press» poroča, da bosta Attlee in ministristki predsednik Mackenzie King prispela danes iz Washingtona v Ottawo.

ZAKLUČEK RAZPRAVE V LÜNEBURGU

Obsodbe bo izreklo sodišče danes

Lüneburg, 17. novembra
 Britansko vojaško sodišče je večeraj objavilo razsodbo o odgovornosti 44 obtožencev, moži in žena, članice SS oddelkov, ki so bili obtoženi, da so izvrševali grozodejstva v koncentracijskih taboriščih v Belsenu in Osvietim. Sodišče je odločilo, da je izmed štiri in štiridesetih obtožencev devet in dvajset krivih obtoženi dejanj, med njimi tudi poveljnik taborišča, Josef Kramer. O štirinajstih je sodišče odločilo, da niso krivi obtožbe. Obtožnico proti enemu izmed obtoženih je državni tožilec umaknil. Obsodbe bo sodišče izreкло v teku današnjega dne. Vrednotne razsodbe so pravneobsejane, medtem ko bo moral obsodbe potrditi še vrhovni poveljnik britanskega okupacijskega področja, maršal Mon-

gomery. Razsodbo je sodišče izreкло na tri in štiridesetem dnevu razprave. Govor vojaškega državnega tožilca je trajal petnajst ur.

Poveljniki taborišča Kramerja so spoznali za krivega izbiranja ujetnikov za plinske celice, množičnih umorov, umora dveh ujetnikov s strelnim orožjem, mučenja nekega ruskega dekleta, ki je skušalo pobegniti iz taborišča.

Pri pretičanju oprostilne sodebe 14 obtožencev, je predsednik sodišča izjavil, da bodo ti ostali v ječi, dokler ne bodo odločili o njihovi usodi. Na seznamu krivcev je tudi 14 žensk, med njimi 22 letna Ivanka Bormann, znana pod imenom «ženska s psom» in 16 letna Elisabeth Volkenrath, bivša frizerka.

Niša zunanja politika je razzumljiva, čvrsta in vsem znana. Kot je omenil se predsednik Roosevelt, nava in ne bova niti on niti jaz podpisala kakršnega koli sporazuma ali tajne pogodbe političnega ali finančnega značaja. Vedno bolj se približujemo odločitvi. Samo največja modrost, sedinjenost in pripravljenost nam lahko zagotovi, da bomo obvladali velike odgovornosti, ki stoje pred nami.

ZAPISKI

Zunanja politika Združenih držav

CORDEL HULL

Če bi v tem pogledu govoril o nekih dokončnih zaključkih, ne bi govoril resnice. Da pridemo do tega smotra, bomo morali po potalni in trdi poti razvoja, ki je bistvena osnova trajne resnice. Potreben je medosebojni sporazum svobodnih narodov. Razgovori napredujejo. Po dveh letih natančnega preučevanja so osnove, na katerih bo slonela naša politika, solidno utrjene, vodstvo jasno in metode za doseg do govorenje. Osnove te politike in metode počivajo na naukih, ki smo jih pozvali, kot sem bil dejal že v začetku svojega govora, iz naše zgodovine. To se pravi, da v pogledu teh argumentov akcija ne sme biti osamljena, ampak mora biti izpeljana skupaj in v splošnem sporazumu.

To je osnova, ki mora biti bistvo vse naše politike. Svobodni narodi so prišli do roba nesreče samo zaradi tega, ker so se pustili ločiti in razdvojiti. Če smo kdaj občutili kakšen nauk krvavo in bolelo na našem telesu, je to gornji nauk. To je nauk, ki se ni popolnoma končal. Naj bo pot še tako težka, nobene druge nade ali, da spreminimo zmagov v trajni mir, kot harmoniziranje koristi naše dežele s koristmi britanskega imperija. Sovjetska zveza in Kitajski. Te države morajo zaradi tega priti do medsebojnega sporazuma.

Te je trdna osnova, na kateri bo moral biti izgrajena vsa bodoča politika in mednarodna organizacija.

Tega bistvenega sporazuma in enotnosti akcije štiri veseli ne more nadomestiti ali razveljaviti nobena skupnost Združenih narodov. Ta enotnost je bistvena za vse mednarodne organizacije akcije; od nje so odvisne možnosti trajnega mira in svobodnih ustanov namesto novih koalicijskih in nove pravovarne nevarnosti. Nočem s tem nasvetovati, da bi morale štiri vesle sprejemati svoje sklee brez sodelovanja drugih Združenih narodov. Treim samo to, kar bode po mejem priznali vesti: Če se to štiri vesle ne bodo sporazumele, ali si bodo postale nasprotne in če ne bodo priznavale in harmonizirale svojih osnovnih koristi, bodo povzročile le nesrečo. Treba pa je pripomniti, da se ta enotnost in harmonija ne bo rodila sama po sebi.

Pot sporazumevanja je težka, kot ve vsak, ki je skuhal pripraviti do sporazuma dva človeka, občinski svet, trgovsko združenje ali zakonodajno telo. Do sporazuma pa je mogoče priti le na ta način, če jemljemo v obzir tudi stališče druge strani in če gremo na roko, kolikor je to mogoče.

Po omenbi Atlantske listine, moskovske izjave in teberanjske konferenke je Hull nadaljeval:

Nihče bolj ne ve kot mi in naši zavezniki, ki smo podpisali te dokumente, da ne urejajo vseh vprašanj in na utrjujejo dokončnega načrta za bodočnost. Vsaok takšno milijone bi bilo zmotno in smešno. Atlantsko listina je izraz osnovnih pogojev. To ni zakonik, v katerih bi po močni analizi besed in izrazov našli primerne odgovore na vsako vprašanje. Atlantska listina označuje je smer, v kateri moramo iskati rešitve. Ne daje rešitev. Nakazuje nam pot, po kateri moramo hoditi in na kateri bomo vtrajali. Težko je verjeti, da bi mogli več kot trideset mejnih vprašanj v Evropi rešiti še v času, ko še divjajo boji. To seveda ne pomeni, da nekateri problemi ne bodo in ne bi mogli biti na prijateljskih zasedanjih rešeni tudi že v tem času. Vedno smo pripravljene, da se z največjim razumevanjem lozim vprašanj, ki bi se lahko pojavila med našimi zavezniki.

V pogledu svetovne organizacije, ki naj obrani mir in prepred bo doče sovražnosti, stalno napreduje. Takšna organizacija mora sloneti na čvrsti omevi sodelujočih narodov, po kateri ti bodo s seboj in proti drugim ne bodo uporabljali sile; razen seveda v nekaterih predvidenih primerih. Takšna organizacija mora predvideti ustanove in postopke za uporabo te sile pri ohranitvi miru.

Po obzodilnosti nekaterih podobnosti stališča Združenih držav do bodoče mednarodne mirovne in varnostne organizacije in po opredeljeni stališča do takrat še aktualnega vojaškega problema Nemčije in Japonske je Hull zaključil:

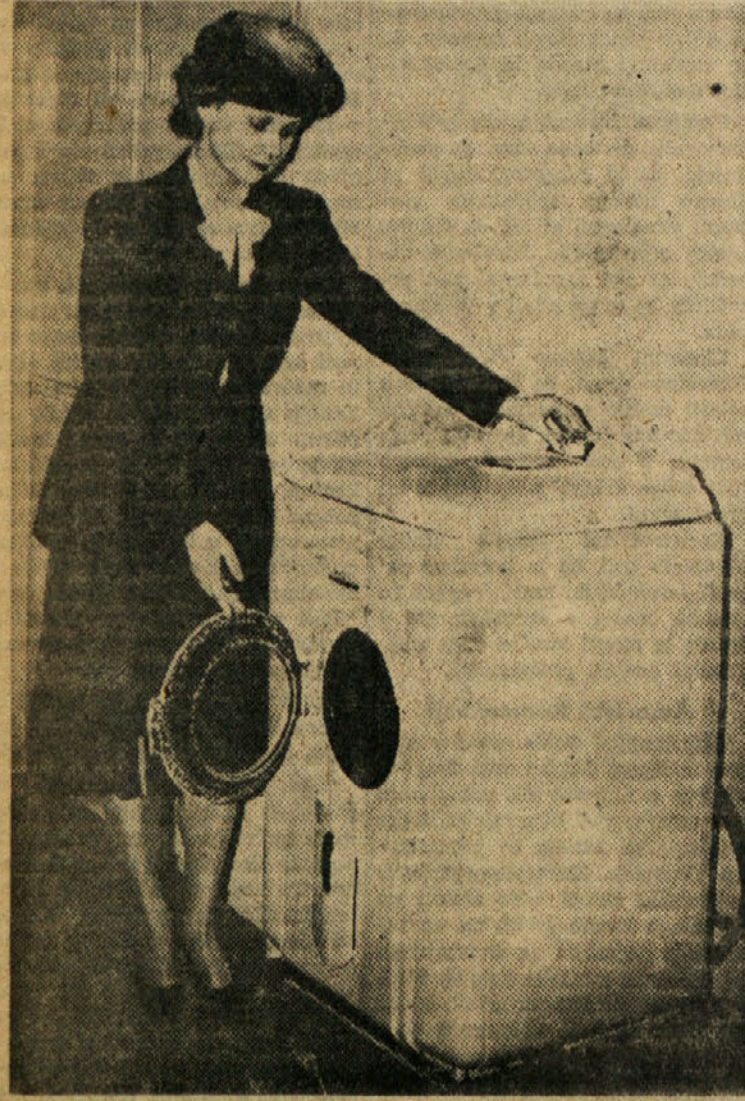
Naša zunanja politika je razzumljiva, čvrsta in vsem znana. Kot je omenil se predsednik Roosevelt, nava in ne bova niti on niti jaz podpisala kakršnega koli sporazuma ali tajne pogodbe političnega ali finančnega značaja. Vedno bolj se približujemo odločitvi. Samo največja modrost, sedinjenost in pripravljenost nam lahko zagotovi, da bomo obvladali velike odgovornosti, ki stoje pred nami.

«Associated Press»

ŽENSKI KOTIČEK

Moderna gospodinja

Za kuharice
Roglički iz levanega testa so cenena, izdelana in okusna močnata jed. Za testo potrebujete 1/2 kg bele moke, 1/4 ltra mleka (lahko je tudi mleko v prahu ali kondenzirano), 120 g masti, 30 g kvasa, 2 žlici sladkorja in žličke soli. Kvas pristavite na toplem prostoru s skodelico mleka, nekaj lila moka in malo sladkorja. Ko je vzhajal, ga vmešajte k moki in prilijete le ostalo mleko ter testo dajte v obliko, kakor vam ustreja. Testa ne pustite vzhajati, temveč jo razvaljajte 1/2 cm debelo na mizi in razrežite na trikotnike. V sredino vsakega dajte kupček trde marmelade in zavijte v rogliček. Polagajte jih na namažen pekač, namažite s jajcem in (brez vzhajanja) pečite v vroči pečici približno 1/4 ure. Se vroče naložite na pladenj in potresejte s sladkornim prahom ter pustite, da se shladijo. Mesto marmelade lahko vmešate orehov ali makov nadev.

mučiti, v potu svojega obraza prati in drgniti umazano perilo za svoje družino, čistiti oči, pomiti posodo itd., itd. Ne bom naštevala vseh tedaj, saj samo dobro veste, kaj vas dan za danom muči, da za vse drugo popolnoma otopi. Vsek delavce, duševni ali fizični, si po delovnih urah lahko privoščijo počitek in zabavo, le uboga gospodinja ne pozna miru. Vedno je v hiti toliko stvari, ki ne dopuščajo, da bi brezskrbno uživala nekaj uric prostosti.

Kuhate ž aluminijasto posodo, Kadar hočete hitro pogledati, ali je jed že kuhana, mnogokrat posabite, da je posoda vroča in se speče. Ovirje roč posode z vrhu ali sejišje klobučevinao prevleko za roč, ki bo preprečila, da bi se spehli. Pod roč pokrovice pa na testno sataknite zamaček, da boste prejeli sanj, kadar dvignete pokrovko.

V sredo 14. in četrtek 15. novembra je bila v prostorih lepega in sodobno urejenega friserskega salona v Via XXII. Marzo razstava damskega perila. Turška «Marisa» je predvajala pred bravnimi gledalkami svoje novo sbrsko, ki je dokazala okus in točno izvedbo.

Me matere si moramo zapomniti, da otrok ni nikoli tako potreben ljubezni kot ravn, kadar se je pregrešil. Prvo takrat najbolj potrebuje prijatelja.

Zenin da v Bosni svoji nevesti tri znanjce. Prvo zato, da pozabi strice; drugo, da pozabi prejšnje ljubice in tretjo, da se bo bala in spoštovala moša.

Ljubecen je simbol večnosti.

Konje, ki teče, ne morej podkrotati!

Duhovna preusmeritev

Kako zavezniki prevzgojujejo nemško mladino

Ena izmed velikih nalog, ki stoji pred Zavezniško vojaško upravo v Nemčiji, je preusmeritev mladeničev. Posebno važna je preusmeritev najmlajših letih v tako veliki meri blagodat nacistične vzgoje. Organizacija Hitlerjugenda je skrbel, da je to mladino popolnoma militilizirala, ji odvzela vso individualnost, in jo podredila nemški politično-vojaškemu stroju. Iz mladih ljudi je napravila številke, slepe orodje za izpolnjevanje nacističnih zamišl.

Delo zaveznikov je zaradi tega zelo težko. Vendar se niso ustirali težavne in po eni strani zelo neuplačne naloge. Ze v taboriških za vojne ujetnike so bile osnovane posebne šole in tečaji, v katerih so začeli nemški mladino učiti najosnovnejih načel demokracije, samostojnega mišljenja in udeleževanja. Naloga je teška in nikomur ne bodo mogli odpraviti vsako sled nacizma in iz nemške mladine vzgajati svobodne in demokratične ljudi. Slika kaže pouk v osnovni šoli v Iserlohm.

Odstotek je po njihovem mnenju nižji. Toda četudi bi nam uspelo, da bi preusmerili le petičto del mladih ljudi, pravi stotnik Johnson, bi bilo naše prizadevanje poplačano. Ta petičica bi bila dobro seme za demokracijo ostalih. Gotovo jih bo med njimi nekaj, ki bodo morda postali resni pripovedniki novih idej v Nemčiji. Mogote je, da bodo iz njih v teku let zrastle politični voditelji, ki bodo Nemčijo in ves svet rešili pred morebitno novo, grozotno vojno.

Eno pa je pri naših poskusch preusmerjevanja nemškega naroda gotovo: da naši naporu nikomur ne bodo škodili. Če se bo preusmerjevanje nadaljevalo, imamo vedno več upanja, da se bo iz tega rodilo nekaj dobrega.

V britanskem taborišnem področju so spet odprli nemške osnovne šole. Učitelje so izbrali zelo skrbno. Nova zavezniška vojaška politika hoče namreč odpraviti vsako sled nacizma in iz nemške mladine vzgajati svobodne in demokratične ljudi. Slika kaže pouk v osnovni šoli v Iserlohm.

GOSPODARSTVO

UNRRA in ameriško zunanje ministrstvo bosta ustanovila novo družbo, ki bo zbirala darove ameriških državljanov za prebivalce Evrope, ki jih je prizadela vojna. Družba ji bo UNRRA. Predsednik nove družbe bo Donald Nelson, bivši predsednik odbora za vojno proizvodnjo.

UNRRA je na Kitajsko poslala prvo pošiljko živil. Tovor vsebuje 3.820.000 litrov žita, obroko, gradbeni material za ceste in drugo blago.

Anglija in Čečkoslovaška sta podpisali plačilni sporazum. Tecaj so doleteli na 2015 Kč za funt sterling.

V tekcu dveh mesecev bo spanaka paroplovna družba «Ybarras» razdelila svojo pomorsko službo tudi na proge Buenos Aires-Neapelj. Parniki bodo odhajali iz Italije in Argentine vsak mesec.

T R S T

Važni načrti za gospodarsko obnovo

Delo tliškega sveta - Melioracija gozlov - Šola za zidarje

Z odobrenjem Zavezniške vojaške uprave je bil ustanovljen tliški svet za gospodarsko obnovo, ki ima namen izboljšati in zbrati vse gospodarske vire, ki jih lahko nudi mesto na industrijskem in na trgovskem področju. Preučili so mnogo načrtov, mnogo so jih zavrgli zaradi pomanjkanja potrebnega materiala ali pa zaradi tega, ker ga je težko nabaviti. Zaenkrat so se namenili, da bodo podprli in pri Zavezniški vojaški upravi pospešili dela v pogledu melioracije Redpulle, kjer je zaposvitili okoli 400 delavcev iz tliške ladjedelne, melioracije Monte Castiglione in odstrañjevanja storov in gozdovih okoli Tratu, kjer bodo delovali 800 delavcev, ki jih bodo vedno jemali s seznama brezposelnih. Ravno tako razpravljajo o načrtu izboljšanja nogerske ravnine, kar bi doseglo delo tliške delavce in bi bližine mesta odstranilo naravno malarično področje. Poleg tega bi izvedba tega načrta dala več sto hektarjev zemlje za gospodarsko izkoriščenje.

Na več sejah se je svet ukvarjal tudi s preučevanjem položaja, kakršen je nastal v Tratu po objavi aplikacije odredbe št. 14, ki predvideva deva Zavezniške vojaške uprave pri popraviljanju hiš, problemu, ki je zaradi pomanjkanja stanovanj v Tratu zelo nujen. Pomanjkanje stanovanj je vprisanje, v pogledu katerega je vstavil konkretne predloge, da bi se modificirala splošni ukaz. Za takšna dela seveda lokalne trške himajo na razpolago potrebno specializiranih delavcev. Zaradi tega se je svet odločil, da bo Zavezniški vojaški upravi predložil podroben načrt ustanovitve posebnega zidarjeke tečaja, oz. šole, v kateri bi se lahko tisti zidarji, ki se žele povsotitvi tež novi panogi svojega poklica, primerno izobrazili.

Svet se je zanimal tudi za položaj delavstva v ladjedelnicah v Tratu in T-želu, preučeval je dela, ki so v teku pri FF. SS., položaj lokalnih rafinerij in položaj družbe Iva. Poleg tega je preučeval tudi vprašanje krožnih poti okoli Tratu in probleme industrijskega pristaniška v Tratu. Svet, vabi vsakogar, ki ima predloge in zamisli za gospodarsko obnovo mesta, da pošlje kratke popise svetu za gospodarsko obnovo pri Zavezniški vojaški upravi, palača javnih del, Svet računov in polno sodelovanje vseh krogov prebivalstva. Vsakdo lahko in mora sodelovati pri reševanju javnih problemov in prispevati svoj delež.

pomenijo zapna povelja? Gledalci rec, ki me je popolnoma zmotil. Sedel sem v stranskem hodniku na mrlzem kamenu in stokal kot otrok. Opomba: Polkovnik Romulos je bil dvakrat imenovan v dnevnem povelju za vrgledno poartvoalnost na bojišču; druga pohvala je bila za dejanja, ki jih je storil pri obrambi Bataanu od 12. januarja do 14. februarja 1942. Nekega jutra po MacArthurjevem odhodu — mislim, osmestajtega marca — so začeli obstreljevati brez usmiljenja Corregidor ob treh zjutraj. Predor je poskakoval, kakor da bi bil na vaju, ki je drvel po slabi cesti. Sel sem v hodnik, kjer je bila radijska postaja, da bi napisal svojo odjavo, katero sem imel dati opoldne. Radijski voz je stal v bližini vhoda, pred katerega je prav v tem trenutku udarila stokilogramska bomba. Sunej je vse ki so bili v hodniku, vrgei na tla. Vstal sem in stopil v voz. Oblaki prahu so se valili od vhoda v notranjost, ker je bomba razstala nekaj zasitnih vrne, naloženih pri vhodu. Med prahom sem žutil oster duh po amoniaku. Vsi smo kašljali, ker nam je oster zrak držal grla.

«Toda, da sam imel še nekoliko vročine zaradi mrllice. Neki dar si ne bi mislil, da nas bo zapustiti.» Pomoči so odšli z barko na Bataan, od koder so nadaljevali pot z letalom na Mindanao. Čutil sem se zapuščen od vseh na svetu. Bilo je v teh dneh, ko sem odšel v stranski hodnik, kjer je bival pred predsednik Quizon ter iskalo ročno vrečo, katero sem prinesel s seboj na Corregidor, katere pa nisem nikdar odprl. Brskal sem po zavrtiku listin v vreči, ko sem prišel na fotografijo svoje žene. Manilo sem zapustiti tako neprijetno, da sem pozabil vzeti s seboj slike svoje družine. Pogosto sem obžaloval, da nimam pri sebi slik svoje žene in otrok. V mraku stranskega hodnika je gledala stana. Resnost njenega obraza in posvetilo, katero je napjala preko slike, se mi je zdel kot klič iz sveta, katerega za nas ni več bilo in katerega verjetno nikdar več ne bo. Kako črna je bodočnost — kako lepa je bila preteklost!

Verjetno je sama ali kateri od mojih sinov potisnil to sliko v vrečo. Ta slika je bila zadnji udarec, ki me je popolnoma zmotil.

Verjetno je sama ali kateri od mojih sinov potisnil to sliko v vrečo. Ta slika je bila zadnji udarec, ki me je popolnoma zmotil. Sedel sem v stranskem hodniku na mrlzem kamenu in stokal kot otrok. Opomba: Polkovnik Romulos je bil dvakrat imenovan v dnevnem povelju za vrgledno poartvoalnost na bojišču; druga pohvala je bila za dejanja, ki jih je storil pri obrambi Bataanu od 12. januarja do 14. februarja 1942. Nekega jutra po MacArthurjevem odhodu — mislim, osmestajtega marca — so začeli obstreljevati brez usmiljenja Corregidor ob treh zjutraj. Predor je poskakoval, kakor da bi bil na vaju, ki je drvel po slabi cesti. Sel sem v hodnik, kjer je bila radijska postaja, da bi napisal svojo odjavo, katero sem imel dati opoldne. Radijski voz je stal v bližini vhoda, pred katerega je prav v tem trenutku udarila stokilogramska bomba. Sunej je vse ki so bili v hodniku, vrgei na tla. Vstal sem in stopil v voz. Oblaki prahu so se valili od vhoda v notranjost, ker je bomba razstala nekaj zasitnih vrne, naloženih pri vhodu. Med prahom sem žutil oster duh po amoniaku. Vsi smo kašljali, ker nam je oster zrak držal grla.

GORICA

General Morgan pregledal zavezniške čete

Ob priliki pregledovanja zavezniških čet v Julijski krajini v coni A, je prisel večeraj v Gorico general sir W. D. Morgan, vrhovni zavezniški poveljnik za sredozemsko področje. Pred poveljstvom v ulici Crispi sta ga čakala generala Moore in Fry s polkovnikom McBridejem. Na Crispjevem trgu je bila razporejena častna četa 88 divizije «Modri vrapci» s štirimi polkovniki zastavami in dvicostno godbo.

Kmalu po 12. uri so pripeljali v Gorico izza Stolnega trga trije

oklepi avtomobilu, v odprtem avtomobilu pa se je pripeljal general Morgan. Spremljal ga je general Harding, poveljnik 13 britanskega korpusa v Trstu in mnogi višji britanski častniki. Ko je godba igrala polkovo koračnico, se je general podražljal z generaloma Moorem in Fryjem, nato pa pregledal častno četo. Večkrat se je ustavljal med oddelki razporejenih čet; divizijska godba je igrala britansko in ameriško himno. Po pregledu je general stopil v avtomobil in se odpravil na pregled čet v goriske vojašnice.

KULTURA

Gledališče Fenice
Ob 20. uri bo «Allied Information Services» predstavil dramatično družino Laure Carli in Giulia Stivala v odlični tridejanski komediji «Poljub me od Verneulla. Večraj je številna publika prisostvovala v istem gledališču predvajanju komedije Alfreda Savoir, ki je bila v prejšnjih letih že večkrat na tržaškem odru; «Osma žena Sinjbradca». Vsi igralci in sodelavci so želi iskreno priznanje.

Slovensčina za Italijane
Potreba po znanju tujih jezikov je dala tržaškim založnikom pobudo, da so začeli v zadnjem času izdajati učbenike za angleščino in slovensčino. Slednje pride še posebno v postev na področju Julijske krajine. Na vprašanje smo dobili dvoje takšnih pripomočkov, ki naj Italijanom omogočita, da se na najlažji način seznanijo z osnovnimi pojmi, besedami in vsakdanjimi izrazi v slovensčini. «Piccolo prontuario italiano-sloveno» je naslov knjžici, ki jo je založila knjigarna in papirnica Stoka v Trstu. Sto dvanajst strani maleda formata je razdeljeno na dva dela: v prvem delu je poleg obrazložitev glavnih slovnih pravil navedenih mnogo besed, v drugem delu (od strani 75 dalje) pa so razgovori iz vsakdanjega življenja.

Knjžica bo brez dvoma prav dober pripomoček vsem tistim, ki so bodo ušli Italijančini z učiteljem ali ki že imajo osnovne pojme o slovensčini. G. Nemič; «Quattro chiacchiere in sloveno», Založba F. Zigliotti, Din format, 176 strani. Skrbno izdelan učbenik, ki bo služil tudi začelcem. Bolj podrobno se spušča v izgovorjavo, ki dela Italijanom največ težav. Vendar se mi zdi, da nekatere oznake ne ustujjo popolne gotovosti, da bi zagotovile samoumočno pravilno izgovorjavo. Drugi del učbenika obsega obširno rabo izrazov iz vsakdanjega življenja, ki naj pripomore Italijanom, da se na najhitrejši način naučijo besed za vsakdanjo rabo. V tretjem delu podaja avtor osnovne pojme iz slovenske slovnice, ki so kak dobor prikazani, da jih bodo tudi Italijani lahko razumeli. V četrtem delu je italijanško-slovenski in slovensko-italijanski slovarček.

Festival dela
Jutri, v nedeljo, bo v Gorici prirejen prvi «Festival dela», ki bo prikazal produktivno moč goriskega področja.

Stavka tiskarskih delavcev se bliža iz koncu
Končno izgleda, da se bliža stavka tiskarskih delavcev v Gorici iz koncu. Danes zjutraj se bodo spet sestali predstavniki delodajalcev in delavcev, da bodo se enkrat preuili položaj; upajo, da bo dosežen sporazum in da se bodo delavci prihodnji teden lahko vrnili na delo.

Zakaj ni bilo vode
V četrtek zvečer je v mestu nedanoma zmanjkalo vode. Napaka je nastala zaradi trenutne prekinitve električnega toka, ki poganja motorje v vodni centrali «Fontefredda».

SPORT
Banket na čast sovjetski nogometni enajstorici
Angleški tisk obširno razpravlja o nogometni igri «Chelsea» in «Dynamo» ter se pohvalno izražajo o igri sovjetskih igralcev. Po igri so sovjetske igralce povabili na banket, ki ga je priredilo nogometno društvo «Chelsea». Med gosti je bil tudi prvi lord angleške admiralarite Alexander, ki je častni član nogometnega društva. Sodnik angleške enajstorice John Haarris je pohvalil igra mozkovske enajstorice ter je izjavil: «V mnogih primerih so Sovjeti pokazali, kako je treba igrati.» Predsednik nogometnega društva «Chelsea» je izročil igralcem «Dynamo» darilo v spomin. Sovjetski delegat za sport Andranov se je zahvalil predstavnikom angleškega društva «Chelsea» za prijeten sprejem, s katerim so jih sprejeli.

Nedelja, 18. novembra
7 glasa za dobro jutro; 7,15 poročila v slovensčini; 7,30 poročila v italijančini; 7,50 pestra jutranja glasba; 8,30 pol ure za italijansko kmetovalce; 9 kmetički seksteti; 9,30 pol ure za slovenske knesovalce; 10 sveta maša iz cerkve sv. Justa; 11 slovenska pridiga; 11,15 glasbeni program za nedeljo; 12 prenos iz Vidma; 12,45 poročila v slovensčini; 13 poročila v italijančini; 13,15 glasbena/fantazijska; 13,45 poročila; 14 pregled vesti; 14,05 pestra glasba; 14,30 italijanska mladinska ura; 15 pionirska ura (slov.); 16,30 prenos iz Vidma; 18,30 obvestila avtorjev; 19,30 pestra glasba; 20 napovedi časa v slovensčini v slovensčini; 20,15 poročila v italijančini; 21 sportske novice; 21,15 znameniti izjavljali; 21,30 komedija; 22,15 prenos iz Vidma; 23 vesti v slovensčini; 23,20 nočno zabavice.

Ponedeljek, 19. novembra
6,30 glasba za dobro jutro; 7,15 poročila v slovensčini; 7,30 poročila v italijančini; 7,45 kolektor «pestra jutranja glasba; 10 prenos iz Vidma; 12,45 poročila v slovensčini; 13 poročila v italijančini; 13,15 glasba po željah; 13,45 predvajanje; 14 pregled vesti in plošč; 15,30 zabavice.

Glavni urednik: PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

V «Centru za obvestila», Piazza della Borsa št. 8 dobite te publikacije v slovensčini:
S. V. Benet: «Amerika», cena 10 lir. (Kratka in zanimiva pisana zgodovina Zdrženega ameriških držav).
«Ameriške znanstvene zanimivosti», cena 10 lir. (Poljudno pisan pregled najnovjših odkritij na zdravniškem, kmetijskem, tehničnem in drugih področjih v Ameriki).
«1939-1944», cena 5 lir. (Pregled vojnih dogodkov v teh letih, s številnimi slikami).

Sobotna križanka št. 17

Vodoravno: 1. pokopališče prvih kristijanov; 2. švedska denarna enota — all (srb.); 3. prilgan na kocke; 4. mesto v državi Kolumbiji; 5. ljudje, ki ugotavljajo značaj človeka iz pljave; 6. iz latinščine povzeto drugo ime za reko Inn; 7. holandska plemiška oznaka; 7. sprehajalca; 9. ugrobar; 10. trha, otrdelo; 11. gora v Sloveniji — dala ti je življenje.

Navpično: 1. Petar; 2. jugoslovanski pokoleni rokobečnik; 3. jezera na Potosianem; 2. zrak (lat.) — del roro v Somaliji — pravo slavni svecnik; 5. povzdihatelj spalne bolnosti; 4. poveljnik po koslu (lursko) — mosko ime; 5. natančna ura; 6. kralica za ameriško državo — sovzročitelka rke; ki se združuje v Bejo morje; 7. Sket-Govekarjevo dramatsko delo; 8. dlistično okraj — zmikav; 9. ena (nemško) — pomožnega glagola; 10. finko jezero.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								

Rešitev v ponedeljski številki

CARLOS P. ROMULO

PADEC FILIPINOV

General Beebe je bil načelnik glavnega stana. Takoj se je oglašal: «Romulos ne more iti, ker nam je potreben tukaj.» Poslal je svojega pomočnika polkovnika Teda Stiedga, da me pokliče v sotor. Bil je razburjen. «Poslušajte, polkovnik bi vas želel s seboj, toda poveljnik hoče, da ostane.» Nisem se srečal z generalom Wainwrightom, odkar je prevzel vrhovno poveljstvo po generalu MacArthurju. Nikdar pri svojih potovanjih na bojišču za nisem videl. Pred vojno sem ga srečal tu in tam na družabnih prireditvah ter me je presenetila njegova prijazna in ugajna osebnost. Vsakdo ga je nazival «Zgubanc», vsakdo ga je ljubil. Prejel je visoko odkoljevanje «Distinguished Service Cross», dva izmed njegovih pomočnikov sta prejela odkoljevanje «ebrne zvezde za junaištva na bojnem polju.

«Wainwright je mož, ki je zrastle

je sam uredil pri kakšenem bam-busovem grnu na Bataanu. Toda pogled je imel oster in prodiren. Rad je govoril s ljudmi kot mož z možem. «Polkovnik Romulos, polkovnik Roxas bi želel, da greste z njim na otok Mindanao. General Beebe želi, da ostane tukaj. Jax bi želel, da ostane. Kaj pravite vi?» Roxas me je opazoval, v njegovih obeh sem bral nado. Po moji glavi so se podile najrazličnejše predstave. Melbourne, MacArthur, vsi moji prijatelji, zdravila za proketo mrzlico, ki sem si jo narenil in zaradi katere so se mi tresla kolena; kopeli, hrana, odmor po tem živcu uničujočem streljanju na bojišču — varnost! Seveda se mi je zahotelo reči: «Jaz grem!» Toda spomnil sem se na generala «MacArthurja — na njegovo poslednjo prošnjo, ko je odhajal, prisiljen pustiti svoje ljudi same, da umirajo v jarkih na Bataanu. «Karoli, pojdite na Bataan, čim boš dostojno načini za odhod. Počuj te moji možni fantom, zakaj sem moral zapustiti Corregidor in da sim bom postal pomočnik se bom vrnil k njim!» Rekal mi je tudi, da ne smem

dozvoliti, da bi «Glas svobode» utihnil. «To je vas glas, Karol.» Rekel sem generalu Wainwrightu, kot sem prej povedal generalu MacArthurju: «Ostal bom!» Nasmeh generala Wainwrighta je bil turoben, toda videl je bilo, da mu stvar ugaja. «Dobro, polkovnik. Nekaj vam lahko objubim — če bi se stvari obrlele takaj tako, da bi ne bilo več nobenega upanja, tedaj bom storil vse, da vas spravim ven.» Roxas mi je sledil nazaj proti predstavi. Melbourne, MacArthur, vsi moji prijatelji, zdravila za proketo mrzlico, ki sem si jo narenil in zaradi katere so se mi tresla kolena; kopeli, hrana, odmor po tem živcu uničujočem streljanju na bojišču — varnost! Seveda se mi je zahotelo reči: «Jaz grem!» Toda spomnil sem se na generala «MacArthurja — na njegovo poslednjo prošnjo, ko je odhajal, prisiljen pustiti svoje ljudi same, da umirajo v jarkih na Bataanu. «Karoli, pojdite na Bataan, čim boš dostojno načini za odhod. Počuj te moji možni fantom, zakaj sem moral zapustiti Corregidor in da sim bom postal pomočnik se bom vrnil k njim!» Rekal mi je tudi, da ne smem

dozvoliti, da bi «Glas svobode» utihnil. «To je vas glas, Karol.» Rekel sem generalu Wainwrightu, kot sem prej povedal generalu MacArthurju: «Ostal bom!» Nasmeh generala Wainwrighta je bil turoben, toda videl je bilo, da mu stvar ugaja. «Dobro, polkovnik. Nekaj vam lahko objubim — če bi se stvari obrlele takaj tako, da bi ne bilo več nobenega upanja, tedaj bom storil vse, da vas spravim ven.» Roxas mi je sledil nazaj proti predstavi. Melbourne, MacArthur, vsi moji prijatelji, zdravila za proketo mrzlico, ki sem si jo narenil in zaradi katere so se mi tresla kolena; kopeli, hrana, odmor po tem živcu uničujočem streljanju na bojišču — varnost! Seveda se mi je zahotelo reči: «Jaz grem!» Toda spomnil sem se na generala «MacArthurja — na njegovo poslednjo prošnjo, ko je odhajal, prisiljen pustiti svoje ljudi same, da umirajo v jarkih na Bataanu. «Karoli, pojdite na Bataan, čim boš dostojno načini za odhod. Počuj te moji možni fantom, zakaj sem moral zapustiti Corregidor in da sim bom postal pomočnik se bom vrnil k njim!» Rekal mi je tudi, da ne smem